

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
«ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА»**

Факультет природничих наук

Кафедра лісового і аграрного менеджменту

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мисливствознавство і біотехнія

Освітня програма Лісове господарство

Спеціалізація (за наявності) Лісове господарство

Спеціальність 205 Лісове господарство

Галузь знань 20 Аграрні науки та продовольство

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №14 від “31” серпня 2021 р.

ЗМІСТ

1. Загальна інформація
2. Опис дисципліни
3. Структура курсу
4. Система оцінювання курсу
5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу
6. Ресурсне забезпечення
7. Контактна інформація
8. Політика навчальної дисципліни

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Мисливствознавство і біотехнія
Освітня програма	Лісове господарство
Спеціалізація (за наявності)	Лісове господарство
Спеціальність	205 Лісове господарство
Галузь знань	20 Аграрні науки та продовольство
Освітній рівень	бакалавр
Статус дисципліни	вибіркова
Курс / семестр	2 курс / 3, 4 семестр
Розподіл за видами занять та годинами навчання (якщо передбачені інші види, додати)	Лекції – 60 год. Практичні заняття – 40 год. Самостійна робота – 170 год.
Мова викладання	українська
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/

2. Опис дисципліни

Мета та цілі курсу:

Метою дисципліни є вивчення, узагальнення і систематизація ключових понять мисливського господарства, оволодіння методами вивчення, сталого управління та збереження мисливських ресурсів, ознайомлення зі світовими тенденціями розвитку та впровадження прогресивного досвіду ведення мисливського господарства.

У результаті вивчення дисципліни студенти повинні,

знати:

- біологію лісових звірів і птахів, мисливських тварин як компонентів лісової екосистеми та використання кормової бази;
- структуру мисливської галузі України;
- видовий склад мисливської фауни України та основні екологічні групи мисливських тварин;
- світові тенденції розвитку та прогресивний досвід ведення мисливського господарства;
- історію та перспективи розвитку мисливського господарства в Україні;
- лісомисливське районування;
- біологію, екологію та етологію мисливських тварин;
- засади організації та розвитку мисливського господарства;
- типологію і бонітування мисливських угідь;
- основи управління популяціями мисливських тварин;
- знаряддя, устаткування, технічне забезпечення сучасного мисливського господарства, мисливську зброю та спорядження мисливця;
- правила мисливської етики, традиції та ритуали;
- правила техніки безпеки при проведенні полювань, користуванні та зберіганні мисливської зброї;
- законодавчі та інші нормативно-правові акти з охорони мисливських угідь та збереження мисливської фауни,
- основи вольєрного розведення мисливських тварин;
- методику проведення обліку ресурсів мисливської фауни;
- способи полювання, техніку добування мисливських тварин;

- заборонені засоби і способи добування диких тварин;
- методи охорони й раціонального використання мисливської фауни, боротьби з браконьєрством;
- перспективи розвитку мисливського господарства

вміти:

- організовувати роботу з охорони, підтримання чисельності та раціонального використання ресурсів мисливських тварин;
- визначати види мисливських тварин за зовнішніми ознаками та слідами життєдіяльності, статево-вікову структуру популяцій;
- визначати типи та категорії мисливських угідь, оцінювати якість мисливських угідь;
- організовувати обліки чисельності мисливських тварин;
- визначати показники оптимальної чисельності та щільності популяцій мисливських тварин;
- організовувати полювання з дотриманням правових та етичних норм, правил техніки безпеки;
- вирішувати практичні питання організації мисливського господарства;
- організовувати заходи з охорони мисливських угідь, розробляти заходи з покращення якості мисливських угідь;
- розробляти плани з проведення біотехнічних і мисливськогосподарських заходів.
- володіти офіційно-діловим, науковим, розмовним стилями української мови для забезпечення професійного спілкування
- застосовувати екологічно безпечні підходи під час виконання лісомисливських робіт.

Компетентності:

Загальні компетентності:

- ЗК 7. Знання та розуміння предметної області та розуміння професії;
 ЗК 8. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях;
 ЗК 10. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

Фахові компетентності:

- ФК 20. Здатність Вирішувати поставлені завдання з мисливства та забезпечувати ведення мисливського господарства в лісовому фонді;
 ФК 24. Екологічне мислення і свідомість, ставлення до природи як унікальної цінності, що забезпечує умови проживання людства, особиста відповідальність за стан довкілля на місцевому регіональному, національному і глобальному рівнях.

Програмні результати навчання:

- ПРН 3. Проводити літературний пошук українською та іноземними мовами і аналізувати отриману інформацію;
 ПРН 7. Застосовувати законодавчі акти, нормативно-довідкові матеріали, організаційно-управлінську документацію з організації та ведення лісового і мисливського господарства, знання з економіки та права для забезпечення ефективної виробничої діяльності;
 ПРН 8. Проектувати та організовувати ведення лісового та мисливського господарства відповідно до встановлених вимог;
 ПРН 11. Оцінювати значимість отриманих результатів досліджень дерев, деревостанів, насаджень, лісових масивів і стану довкілля, стану мисливських тварин та їх кормової бази і робити аргументовані висновки;
 ПРН 12. Інтегрувати та удосконалювати виробничі процеси ведення лісового господарства відповідно до чинних вимог.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1.	Предмет, завдання та історія розвитку мисливствознавства	Розуміти предмет і завдання мисливствознавства. Зв'язок дисципліни із загальними, лісівничими та економічними дисциплінами. Розглянути історію розвитку мисливствознавства в Україні, сучасний стан мисливствознавства в Україні та базові нормативні документи: Закон України «Про мисливське господарство і полювання», Порядок проведення впорядкування мисливських угідь.	Тести, питання
2	Лісомисливське районування України	Розглянути одиниці лісомисливського районування України: лісомисливська область, лісомисливська округа, лісомисливський район.	Тести, питання
3	Лісові, гірські, степові і водно-болотні мисливські угіддя України	Розглянути та вміти характеризувати лісові мисливські угіддя України: соснові ліси Полісся, дубово-соснові ліси Полісся і Лісостепу, грабово-дубові ліси Лісостепу, липово-кленово-дубові ліси Лісостепу, дубово-соснові ліси Степу, соснові ліси Степу, гірські мисливські угіддя України.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
4	Типи мисливських угідь	Розглянути одиниці типології мисливських угідь: тип, підтип. Знати основні типи і підтипи мисливських угідь та особливості їх виділення.	Тести, питання
5	Бонітування мисливських угідь	Розглянути і розуміти суть бонітування мисливських угідь, вміти визначати бонітети мисливських угідь, основні показники, які є підставою для ідентифікації бонітетів мисливських угідь. Основні форми державного обліку лісів та лісового кадастру, порядок їх заповнення.	Тести, питання
6	Законодавча основа	Розглянути законодавчу основу – Закон України «Про мисливське господарство і полювання», Настанова з упорядкування мисливських угідь.	Тести, питання
7	Кормова база мисливських угідь України	Розглянути основні вимоги до зимової підгодівлі та способи розрахунку кормів для підгодівлі мисливських звірів. Вміти проводити розрахунок кормів для підгодівлі мисливських звірів: сезонний розрахунок для оцінки необхідних коштів; розрахунок на період підгодівлі для мінімальних об'ємів заготівлі; розрахунок на тиждень для об'ємів викладки за егерськими ділянками.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
8	Біотехнічні заходи: класифікація, види	Розглянути основні види біотехнічних заходів та способи їх реалізації. Біотехнічні споруди у мисливському господарстві.	Тести, питання

9	Боротьба з хижаками і браконьєрами, селекційний і санітарний відстріл	Розглянути основні способи боротьби з хижаками і браконьєрами. Знати етапи боротьби з хижаками – облік хижаків, оцінка шкідливості для мисливської фауни, встановлення порядку відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів; етапи селекційного відстрілу: облік мисливської фауни, аналіз вікової і статеві структури мисливської фауни, визначення об'ємів селекційного відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів; етапи санітарного відстрілу: облік мисливської фауни, аналіз санітарного стану мисливської фауни, визначення об'ємів санітарного відстрілу, підбір способу полювання, оформлення дозвільних документів, проведення полювання, оформлення звітів.	Тести, питання
10	Вплив господарської діяльності людини на мисливську фауну	Розглянути фактори впливу на мисливську фауну: біотичні (кормові властивості угідь, захисні властивості угідь, мозаїчність угідь, хижаки, конкуренти, санітарний стан мисливської фауни), абіотичні (водні джерела, рельєф, експозиція схилу, крутизна схилу, висота над рівнем моря, клімат – температура, вологість, вітер, сніговий покрив, промерзання ґрунту), антропогенні (браконьєрство, рекреація, випас худоби, збір грибів і ягід, осушення, розораність, внесення хімікатів, руйнування оселищ (екологічних ніш), вольєрне розведення диких тварин, додаткова кормова база, біотехнічні заходи).	Тести, питання
11	Особливості проведення лісівничих заходів в мисливських господарствах	Розглянути основні способи проведення лісівничих заходів в мисливських господарствах. Знати види лісівничих заходів в мисливських господарствах: лісовідновлення, рубки догляду, заходи з поліпшення санітарного стану лісів, захист лісу, охорона лісів від пожеж, рубки формування і оздоровлення лісів, рубки головного користування, догляд за підліском; особливості проведення: дотримання періоду спокою, формування змішаних лісів, формування багаторусних лісів, збереження ОЗД (оселищ), збереження природного різноманіття (без агресивних видів), підтримання дорожньої мережі взимку.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
12	Особливості типології та бонітування мисливських угідь в Українських Карпатах	Розглянути і знати основні типи мисливських угідь в Українських Карпатах. Основні способи бонітування гірських мисливських угідь.	Тести, питання

13	Біологія, екологія та стан популяцій водоплавної дичини	Розглянути види водоплавної дичини. Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності: річкової дичини – гуска сіра, крижень, сіра качка, чирок-тріскунок, чирок-свистунок, шилохвіст, свищ, широконосіка, казарка червоногола; ниркової – гоголь, білоока чернь, чубата чернь, червоноголова чернь, бекас, вальдшнеп, бекас; земляні качки – галагаз, огар. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
14	Біологія, екологія та стан популяції крижня	Розглянути основні біотехнічні заходи при веденні мисливського господарства на крижня, його охорона і розведення. Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Тести, питання
15	Біологія, екологія та стан популяцій куроподібних	Розглянути види куроподібної дичини: глухар, тетерук, фазан, рябчик, кеклик, сіра куріпка, перепілка. Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
16	Біологія, екологія та стан популяцій голубоподібних	Види голубоподібної дичини: голубсиняк, припутень, горлиця звичайна, горлиця кільчаста. Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.
17	Біологія, екологія та стан популяцій зайцеподібних	Види зайцеподібної дичини: заєць сірий (заєць-русак), заєць-біляк, кріль дикий. Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.

18	Біологія, екологія та стан популяцій парнокопитних	<p>Види парнокопитної дичини: зубр, лось, олень благородний, олень плямистий, лань, козуля європейська, муфлон, дика свиня (кабан).</p> <p>Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.</p>	<p>Тестування за темою.</p> <p>Виконання практичних робіт.</p> <p>Виконання самостійної роботи.</p>
19	Біологія, екологія та стан популяції оленя благородного	<p>Розглянути біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.</p>	<p>Тестування за темою.</p> <p>Виконання практичних робіт.</p> <p>Виконання самостійної роботи.</p>
20	Біологія, екологія та стан популяції кабана дикого	<p>Розглянути біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.</p>	<p>Тестування за темою.</p> <p>Виконання практичних робіт.</p> <p>Виконання самостійної роботи.</p>
21	Біологія, екологія та стан популяцій хижих	<p>Розглянути види хижої дичини: ведмідь, вовк, рись, лисиця, борсук, єнотовидний собака, дикий, кіт, видра, куниця лісова, куниця кам'яна, ласка (горностаї), норка, тхір лісовий, тхір степовий, перегузня звичайна.</p> <p>Вивчити біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.</p>	<p>Тестування за темою.</p> <p>Виконання практичних робіт.</p> <p>Виконання самостійної роботи.</p>
22	Біологія, екологія та стан популяцій гризунів	<p>Види дичини серед гризунів: бобр річковий, бабак, нутрія, ондатра, білка.</p> <p>Розглянути біологію, екологію, поведінку та сліди життєдіяльності. Вміти проводити опис за схемою: латинська назва, оселище (стація), зовнішній вигляд, спосіб життя, харчова база, міграції, розмноження, догляд за молодняком, зимівля, вороги, охоронний статус.</p>	<p>Тести, питання</p>

23	Охорона мисливських ресурсів	Охоронний статус представників мисливської фауни. Законодавчі акти по охороні тваринного світу; терміни полювання; охорона рідкісних видів тварин; обмеження розмірів добування мисливських тварин; заборона хижацьких способів добування мисливських тварин; боротьба з браконьерством. Патрулювання угідь. Техніка егерської безпеки. Організація вольєрного розведення мисливських тварин. Реабілітація диких тварин. Комплексні заходи, спрямовані на відтворення, у тому числі штучне, мисливських тварин, збереження і поліпшення середовища їх перебування. Відтворювальні ділянки.	Тести, питання
24	Раціональне використання мисливських ресурсів	Державний контроль у галузі мисливського господарства та полювання. Громадські організації мисливців. Громадський контроль за полюванням. Право на полювання. Полювання з використанням вогнепальної мисливської зброї. Дії, що прирівнюються до полювання. Умови організації та здійснення полювання іноземцями. Документи на право полювання. Способи полювання: індивідуальне полювання; колективне полювання; колективне полювання знагоничами (облавне полювання). Ліміти використання мисливських тварин. Дозволи на добування мисливських тварин. Терміни полювання. Заборони щодо здійснення полювання. Техніка безпеки на полюванні	Тестування за темою. Виконання практичних робіт. Виконання самостійної роботи.

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Види навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	-
Практичне заняття	30
Самостійна робота	10
Індивідуальне завдання	10
Екзамен	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції																		
Практичні з-тя		4		4		4		4		4		4		6				
Самостійна р-та															10			
Індивідуальні завдання									5							5		
Екзамен																	50	50
Всього за тиж-нь	4			4		4		4	5	4		4		6	10	5	50	100

Шкала оцінювання: вузу, національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80 – 89	B	добре	
70 – 79	C		
60 – 69	D	задовільно	
50 – 59	E		
26 – 49	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-25	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічне забезпечення	Мультимедіа, лабораторії, комп'ютери та інше
Література:	
<ol style="list-style-type: none"> Біологія лісових птахів і звірів: навч. посіб / І. Ст. Делеган, І. І., Делеган, І. І. Делеган; ред. І. Ст. Делеган. Л.: Поллі, 2005. 600 с. Бондаренко В. Д. Біотехнія: навч. Посібник. Ч. 1. Львів: ІЗМН, 1998. 200 с.; Ч. 2. Львів: ІЗМН, 2002. 352 с. Бондаренко В.Д. Біотехнія. Навчальний посібник. Ч.2. Львів: Престиж Інформ, 2002. 348 с. Бондаренко В.Д., Делеган І.В., Михайличенко М.Т., Соловій І.П. Охорона фауни в агроландшафтах. Львів: ЛЛТІ, 1990. 65 с. Бондаренко В.Д., Делеган І.В., Соловій І.П., Рудишин М.П. Облік диких тварин. Львів: УкрДЛТУ, 1989. 66 с. Боротьба з браконьєрством / Ловецтво України [Електронний ресурс]. - Режим доступу: 	

- http://www.huntingukraine.com/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=210&Itemid=145
7. Всеукраїнська газета “Полювання та риболовля” [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://hunt-fish.com.ua/>
 8. Григор'єв О.Я., Гноєвий І.В. Довідник з годівлі тварин в умовах штучно створеного середовища. Харків. 2020. 212 с.
 9. Гунчак М.С. та ін. Рекомендації по типології та бонітуванню мисливських угідь в Карпатах для диких копитних тварин. Івано-Франківськ, 1995. 15 с.
 10. Делеган І.В. Лісова зоологія. Безхребетні. Львів: Поллі, 2003. 472 с.
 11. Делеган І.В., Делеган І.І., Делеган І.І. Біологія лісових птахів і звірів. Львів: Поллі, 2005. 600 с.
 12. Діяльність Українського товариства охорони птахів [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://birdlife.org.ua/Diyalnist>
 13. Домнич В.И. Динамика чисельности популяции лисицы в Украине/ ВИ Домнич, АГ Вязовская, АВ Домнич, ИВ Делеган // Науковий висник НЛТУ 2010. С. 20-22
 14. Євтушевський М.Н. Мисливські тварини в Україні на волі та в вольєрах. Черкаси. Видавництво Вертикаль. 2012. 376 с.
 15. Євтушевський М.Н. Плямистий олень в Україні та за її межами. Київ. Видавничий дім «ЕКО-інформ»2009. 192 с.
 16. Закон України «Про охорону навколишньої природною середовища» (1989) (Документ 1264-ХІІ, чинний, поточна редакція 12.10.2018)
 17. Закон України «Про тваринний світ» (1993) (2894-ІІІ, чинний, поточна редакція від 04.10.2018).
 18. Лебедева Н.І., Домніч В.І. Методичні рекомендації до лабораторних робіт зі спецкурсу Біологія мисливських тварин. Запоріжжя: ЗНУ, 2006. 62 с.
 19. Лебедева Н.І., Петриненко В.В. Методи обліку мисливських тварин. Конспект лекцій. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 62 с.
 20. Лебедева Н.І., Петриченко В.В. Біотехнія. Навчально-методичний посібник до лабораторних робіт. Запоріжжя: ЗНУ, 2008. 90 с.
 21. Новицький Р.О. Мисливствознавство. Методичні вказівки для студентів біологічних спеціальностей університету. К.: ДНУ ім. Олесья Гончара, 2009. 30 с.
 22. Новицький Р.О., Домніч В.І. Основи мисливствознавства. Навчальний посібник. Дніпро: Артлогос. 2011. 72 с.
 23. Петриченко В.В., Лебедева Н.І., Карташова Я.М. Типологія мисливських угідь. Навчальний посібник. Запоріжжя: ЗНУ, 2009. 110 с.
 24. Полювання, риболовля, активний відпочинок / Сайт для мисливців [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://pole.in.ua/index.html>
 25. Сайт Українського товариства мисливців та рибалок (УТМР). [Електронний ресурс]. - Режим доступу: http://www.uoog.com.ua/ukr/about_organization/news
 26. Украинский сервер охотника [Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://www.uahunter.com.ua/>
 27. Хоєцький П.Б. Вплив кліматичних чинників на чисельність мисливських звірів. Науковий вісник НЛТУ України. 2009. Вип. 19.15. С. 239-244.
 28. Царик Й. В. Популяційна екологія. Керування популяціями. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2005. 100 с.
 29. Червона книга України. Тваринний світ. К.: Глобалконсалтинг. 2009. 624 с
 30. Шейгас І.М. М.В. Шадура, А.М. Шадура, М.С. Гунчак, М.І. Шейгас. Порадник єгера Харків, 2010. 190 с.
 31. Юркевич Ю.В. Дикі звірі і птахи Карпат. Надвірна, 1996. 90 с.

32. Яценко І.В., Бондаревський М.М., Кам'янський В.В. Об'єкти мисливського промислу та їх ветеринарно-санітарний контроль в Україні. Харків. Видавництво СПД ФО Бровін О.В. 2011. 334 с.

7. Контактна інформація

Кафедра лісового і аграрного менеджменту	Факультет природничих наук вул. Галицька, 201 каб. 206, 107 тел. (0342) 59-61-66 (0342) 59-61-72 сайт: https://kag.pnu.edu.ua/ E-mail: klam@pnu.edu.ua
Викладач (і) Гостьові лектори	Турак О.Ю.
Контактна інформація викладача	oleg.turak@pnu.edu.ua

8. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	Списування під час поточного опитування, виконання практичних завдань, контрольних, модульних робіт та екзамену заборонені. Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття. Текст індивідуальних дослідницьких завдань має обов'язково містити коректні посилання на використану літературу; обов'язково також повинні бути наведені усі цитовані джерела у списку використаної літератури.
Пропуски занять (відпрацювання)	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із керівником курсу. У випадку порушень і зловживань (невідвідування занять більше 50% часу – недопущення до іспиту)
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75% від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності балів). Перескладання модулів відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
Додаткові бали	Позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність, фундаментальність.

Викладач _____ О. Турак